

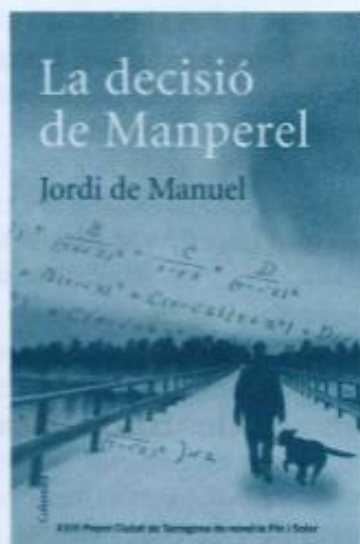
Parlem de llibres

La decisió de Manperel, de Jordi de Manuel

La decisió de Manperel, de l'escriptor barceloní i doctor en Biologia Jordi de Manuel (1962), ha estat l'obra guardonada enguany amb el premi Ciutat de Tarragona Pin i Soler de narrativa. No és habitual que una novel·la de gènere rebi un reconeixement d'aquestes característiques, de manera que ens podem felicitar pel fet que, tal vegada, alguna cosa estigui canviant en el nostre panorama literari, si més no en relació amb certs prejudicis que, a hores d'ara, haurien d'haver quedat definitivament obsolets.

Amb *La decisió de Manperel*, Jordi de Manuel s'allunya de la sèrie policíaca de l'inspector Marc Sergiot (que, fins avui, consta de set novel·les i alguns relats breus) per endinsar-se en un món que l'apassiona, el de la ciència-ficció. No debades l'autor és un membre actiu de la Societat Catalana de Ciència Ficció i Fantasia. *La decisió de Manperel* no representa la seva primera incursió en el gènere. Només hem de recordar la novel·la intitolada *El cant de les dunes* (Pagès Edicions, 2006) o un bon nombre de relats, inclosos en diversos reculls

propis i col·lectius. D'altra banda, tampoc no podem obviar que l'anticipació distòpica i l'especulació científica amaren l'esmentada nissaga policíaca, amb l'ambientació futurista d'alguns dels títols i la interessant transgressió de la trajectòria lògica del temps. Així, la ciència-ficció (o la ciència-en-ficció)³ també és present en la producció «negra» de Jordi de Manuel, que fa una agosarada aposta per una fusió de gèneres sense precedents en l'univers literari català.

La decisió de Manperel s'inspira en un fet real. Ens estem referint al cas del matemàtic rus Grigori Perelman, que l'any 2006 va trobar la solució a la conjectura de Poincaré, considerada un dels set problemes del mil·lenni i que ningú no havia aconseguit resoldre des de feia més d'un segle. A causa d'aquesta fita, Perelman va rebre la medalla Fields, la distinció més important del món per a un matemàtic (equivalent al premi Nobel), dotada econòmicament amb un milió de dòlars. Perelman, sorprenentment, la va rebutjar. Es va retirar amb la seva mare a un lloc solitari, sempre eludint la fama i el brogit del món.

No és estrany que aquesta insòlita circumstància esperonés la imaginació científica de Jordi de Manuel. Amb delicadesa i una gran tasca de documentació, es va dedicar a teixir una personalíssima ficció especulativa al voltant de l'origen i les incògnites de l'Univers. Una aventura apassionant, a mig camí entre l'elegia humanista i la ciència-ficció, que ha donat

com a resultat una novel·la que no pot deixar indiferent ningú.

La decisió de Manperel, en contra d'allò que, a priori, hom pugui pensar, no és un text que contingui excessives referències matemàtiques o científiques. Tot emulant el personatge real («Manperel» és un anagrama de «Perelman»), el protagonista també renuncia a la medalla Fields i es refugia amb la seva mare malalta i el seu gos, el vell Grisha, en una petita illa del mar de Barentsz. Viu absolutament abocat als seus estudis, preocupat i obsedit, sense temps per a res més. L'estada a l'illa, però, li canviarà la vida. No només perquè haurà de prendre una difícil i extraordinària decisió relacionada amb els enigmes de l'Univers, sinó perquè aprendrà, per primer cop, el sentit profund de l'amistat, la grandesa de compartir.

Com acostuma a passar amb totes les bones novel·les, *La decisió de Manperel* ens proposa diversos nivells de lectura. Estèticament, de Manuel ha compost un text molt bell, de cadència lenta i compassada. La seva formació com a biòleg el dota d'una poc habitual capacitat per a la descripció del territori, el clima, el paisatge, la fauna, la vegetació. Ens apropa amb enorme plasticitat a un entorn tan dur i diferent com el de la tundra àrtica. Inevitablement, la seva visió de la natura, la senzillesa dels personatges i la relació que s'estableix entre ells, evocuen una de les millors pel·lícules d'Akira Kurosawa, *Dersu Uzala*. I és que, igual que el film del mestre japonès, *La decisió de Manperel* és, per damunt de tot, una novel·la de personatges. El matemàtic Manperel comparteix protagonisme amb un simple carter de poble, Kiril Botonov, que, des de la naturalitat més absoluta, li mostra el camí de la paciència, de l'acceptació. Com Dersu i el seu capità, Manperel i Botonov passegen per la tundra i es fonen calmosament amb el paisatge. Aquest deambular asserena el desassossec del matemàtic i segella, sense necessitat de paraules, un pacte de comprensió i complicitat entre tots dos.

La novel·la té un rerefons filosòfic molt ambiciós. Curiosament, la ciència-ficció (o potser hauríem de dir «la ciència» a seques) se situa al servei d'una visió humana i humanista de la vida. Allò que Manperel ha de decidir té a veure

³El mateix Jordi de Manuel defineix el concepte de «ciència-en-ficció», d'acord amb el terme encunyat l'any 1998 per Carl Djerassi, com «un gènere literari que fa servir la ciència per vertebrar l'argumentació i que planteja dilemes ètics en trames narratives relacionades amb la ciència i la seva implicació social» (de Manuel, 2009: bloc e-SOLARIS).

amb el qüestionament de les nostres creences més pregones. L'origen del món, tot allò que som, tot allò que, com a espècie, hem aconseguit. A través d'un seguit de cartes i enregistraments que el seu pare li envia per correu abans de morir, Manperel accedeix a un descobriment únic i incommensurable. Es converteix en hereu d'un coneixement que el col·loca davant d'un dilema profund. Un dilema que, per bé o per mal, afecta tota la humanitat.

La decisió de Manperel és una novel·la especial, capaç de motivar reaccions diverses. Per a alguns lectors, el vessant que la vincula a la ciència-ficció pot no resultar, encara que sembli estrany, el més important. Personalment diria que la trama assoleix el seu punt d'excel·lència

en l'aspecte més humà. En la psicologia dels personatges, la seva relació, la bellesa estilística o la descripció acuradíssima de l'espai. Tanmateix, altres receptors poden sentir-se molt més seduïts per la proposta filosòfica que planteja: una interessantíssima mirada que s'empara en la ciència per especular —sense por, amb totes les cartes damunt la taula— sobre qui som i d'on venim.

En qualsevol cas, Jordi de Manuel ha confeït una novel·la bellíssima, personal i molt valenta, que sens dubte el consagra definitivament, després d'una excel·lent carrera ja prou consolidada, com un dels narradors més potents de la literatura catalana actual.

Anna Maria Villalonga
Universitat de Barcelona